

14. 10. 2002

ID: 18984

Zanedbání prevenční povinnosti

Nepřítomnost ošetřujícího personálu po dobu 15 minut mezi jednotlivými kontrolami plodu v první době porodní nelze při běžném průběhu porodu bez komplikací bez dalšího považovat za zanedbání prevenční povinnosti, vedoucí k poškození zdraví rodičky v důsledků jí provedeného náhlého nepředvídatelného činu.

Nepřítomnost ošetřujícího personálu po dobu 15 minut mezi jednotlivými kontrolami plodu v první době porodní nelze při běžném průběhu porodu bez komplikací bez dalšího považovat za zanedbání prevenční povinnosti, vedoucí k poškození zdraví rodičky v důsledků jí provedeného náhlého nepředvídatelného činu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 1400/2000, ze dne 25.6.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně A. K., zastoupené advokátkou, proti žalované Nemocnici s poliklinikou v M., zastoupené advokátkou, o náhradu škody, vedené u Okresního soudu v Mělníku pod sp. zn. 6 C 140/90, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. prosince 1999 č.j. 25 Co 186/97-154, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Mělníku rozsudkem ze dne 7. 2. 1997, č.j. 6 C 140/90-102, zamítl žalobu, jíž se žalobkyně domáhala zaplacení částky 106.500,- Kč s úrokem z prodlení, a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Po provedeném řízení, v němž soud prvního stupně vyslechl řadu svědků, vyžádal znalecký posudek MUDr. Š., znalce z oboru zdravotnictví - odvětví gynekologie a revizní znalecký posudek Gynekologicko-porodnické kliniky M. U. v B. a provedl řadu listinných důkazů včetně vyšetřovacího spisu, dospěl k závěru, že uplatněný nárok žalobkyně na náhradu škody na zdraví není důvodný. Při svém rozhodnutí vycházel ze zjištění, že žalobkyně měla rizikové těhotenství, od 12. 5. 1988 byla hospitalizována na gynekologicko-porodnickém oddělení žalované nemocnice (resp. jejího právního předchůdce), dne 22. 5. 1988 okolo 2,00 hod. začaly u ní děložní kontrakce a okolo 3,00 hod. byla přeložena na porodní sál. Byla jí zavedena infuze s lékem, který tlumí děložní kontrakce, v 7,15 hod. MUDr. H. provedl dirupci vaku blan a po odtoku plodové vody sálová sestra zkontrolovala infuzi a ozvy plodu a odnesla potřísněné prostěradlo ze sálu. V této době, když byla na porodním sále sama, žalobkyně vstala z porodního lůžka, odstranila síť v okně proti hmyzu a z tohoto okna, které se nacházelo ve třetím podlaží budovy, vyskočila. V 7,45 hod. byla nalezena MUDr. V. venku pod oknem a po převozu na chirurgickou ambulanci došlo v 8,15 k porodu mrtvého dítěte. Pádem z okna žalobkyně utrpěla vážná poranění nohou a má trvalé následky. Žalobkyně netrpěla duševní chorobou, k jejímu skoku z okna došlo při tzv. kvalitativní poruše vědomí, při které člověk není schopen své jednání motivovat, může jednat proti svému zájmu a na období této poruchy má následně ztrátu paměti, přičemž příčinou této poruchy u žalobkyně bylo zřejmě tělesné vyčerpání spojené s porodem s možnou účastí psychického stresu z komplikované rodinné situace. Tvrzení žalobkyně, že s ohledem na svou rodinnou situaci (manžel se s ní rozváděl a o dítě nejevila zájem) se nacházela ve velmi špatném psychickém stavu, považoval soud prvního stupně za věrohodné, avšak

vzhledem k tomu, že tento svůj stav nedala žádným způsobem najevo, personál nemocnice na ní žádné známky nějakého výrazného rozrušení nepozoroval a kvalitativní porucha vědomí nastala u ní náhle, soud prvního stupně dovedl, že z tohoto hlediska nebyla nutná zvýšená péče o žalobkyni v tom smyslu, že by od počátku porodu u ní musel neustále někdo být, a takové opatření nebylo nutné ani z hlediska průběhu porodu. Žalobkyně si sice stěžovala na silné bolesti, byl jí však podáván lék tlumící děložní činnost, a jak vyplývá z provedeného dokazování, je málo pravděpodobný výskyt tak mimořádně silných bolestí, že by musely vyvolat pozornost ošetřujícího personálu. Žádný právní předpis neupravuje zabezpečení oken ani přítomnost sestry na porodním sále a porodní sál také není jednotkou intenzivní péče, kde je nepřetržitá přítomnost zdravotního personálu povinná. Nebylo zjištěno, že by se v době skoku žalobkyně nacházela ve druhé době porodní, kdy by již byla nezbytná nepřetržitá přítomnost ošetřujícího personálu u rodičky, naopak, jak bylo prokázáno zejména znaleckým dokazováním z oboru gynekologie a porodnictví, druhá doba porodní nastala u žalobkyně až na chirurgické ambulanci, kam byla převezena po pádu z okna, a to v 8,10 hod., kdy se objevila tzv. zašlá branka, a vlastní porod nastal v 8,15 hod. Podle závěru znaleckých posudků lékaři postupovali podle současných poznatků lékařské vědy a přítomnost lékařů a sálové sestry na porodním sále odpovídala potřebám tohoto porodu. Soud prvního stupně v souladu s ust. § 868 obč. zák. aplikoval na daný případ ustanovení § 421 odst. 1 obč. zák. ve znění účinném do 31. 12. 1991 a dospěl k závěru, že nedošlo k porušení povinností na straně žalované.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 7. 12. 1999, č.j. 25 Co 186/97-154, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Proti svému rozhodnutí připustil dovolání k otázce, zda došlo k pochybení ošetřujícího personálu žalované ve smyslu ustanovení § 421 odst. 1 a § 415 obč. zák. Odvolací soud vycházel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, nevyhověl návrhu žalobkyně na doplnění dokazování vyžádáním posudku od Ústřední znalecké komise Ministerstva zdravotnictví ČR, neboť s ohledem na důkazy v řízení provedené, nemůže mít tento posudek větší důkazní sílu než znalecký posudek potvrzený revizním znaleckým posudkem ústavu, a navržené dokazování ke zjištění příčiny smrti dítěte se nevztahuje k okolnosti podstatné pro rozhodnutí, tj. ke zjištění, v jaké době porodní se žalobkyně nacházela v době skoku z okna. Odvolací soud shodně se soudem prvního stupně vycházel ze závěrů znaleckého dokazování, z nichž vyplývá, že v době pádu z okna se žalobkyně nacházela v první době porodní, a shodně s ním dovedl, že nedošlo k porušení povinností ze strany žalované, když po odchodu sálové sestry, což bylo nejdříve v 7,30 hod., zůstala žalobkyně maximálně 15 minut na porodním sále sama. V 7,45 hod. pak již byla nalezena pod oknem. Tvrzení žalobkyně, že se v době pádu nacházela ve druhé době porodní, kdy je nezbytná trvalá přítomnost lékaře a sestry, nebylo v řízení prokázáno, a pokud je takový údaj zaznamenán v chorobopisu vyhotoveném na anesteziologickém oddělení poté, kdy tam byla žalobkyně dne 22. 5. 1998 v 11,30 hod., tedy více než za tři hodiny po vlastním porodu přijata, nelze z tohoto záznamu vycházet jako z prokázané skutečnosti. Odvolací soud neshledal důvodnou námitku žalobkyně, že jí měla být věnována zvýšená péče z důvodu velmi silných bolestí, neboť jí byl aplikován v infuzi lék, který tlumí bolesti, její chování při porodu nebylo nijak mimořádné, a pokud vzhledem k neharmonické a již deletrující rodinné situaci pociťovala napětí, na jejím chování se známky nějakého mimořádného rozrušení neprojevovaly. Porod probíhal bez komplikací a v jeho průběhu byla žalobkyni poskytnuta péče odpovídající odborným požadavkům. Nebyl tedy dán důvod pro nějaká mimořádná opatření při porodu žalobkyně a jestliže si v kvalitativní poruše vědomí (kterou nebylo možné předpokládat) způsobila újmu na zdraví, nelze dospět k závěru, že žalovaná za vzniklou škodu odpovídá, když nebylo prokázáno porušení právní povinnosti ze strany žalované.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně dovolání, ve kterém namítá, že soudy obou stupňů se odpovídajícím způsobem nevyřadily s jejím tvrzením, zda ze strany nemocnice nedošlo k

pochybení, spočívajícím v porušení povinnosti předcházet vzniku škody. Popisuje svůj pobyt v nemocnici a dovozuje, že celé gynekologické oddělení vědělo o jejím špatném psychickém stavu, uvádí, že v době porodu měla velmi silné bolesti, její stav nebylo možné považovat za normální, sestře na sále se zmiňovala, že při prvním porodu měla několik minut amnézii, a i to mělo být varovným signálem o možných komplikacích při porodu. Poukazuje na obsah výpovědí některých svědků a na propouštěcí zprávu z ARO, které jsou v souladu s jejím tvrzením o tom, že porodní sál je jednotkou intenzivní péče, kde musí být dvě sestry, a že k jejímu úrazu došlo v druhé době porodní. Namítá, že nebyly vyslechnuty dvě sálové sestry, které s ní přišly do styku během noční a ranní služby dne 22. 5. 1988. Soudům obou stupňů vytýká, že nesprávně a bez vzájemné souvislosti hodnotily výpovědi svědků a provedené důkazy a že se účelově zaměřily pouze na tvrzení v její neprospěch. Nevypořádaly se se znaleckými posudky, které neobsahují odpovědi na stěžejní otázky, znalci neměli k dispozici její kompletní zdravotnickou dokumentaci, nemocnice nenařídila provedení soudní pitvy dítěte a předložila nevěrohodnou dokumentaci s evidentně neautentickou porodní křivkou. Podle dovolatelky jsou výpovědi některých svědků účelově zaměřené a autentičnost údajů z gynekologicko-porodnického oddělení a z chirurgické ambulance je pochybná. Je přesvědčena, že žalovaná v jejím případě neučinila vše, aby škodě bylo zabráněno, neboť jinak by k jejímu pádu z okna nemohlo dojít. V této souvislosti poukazuje na instrukci ministerstva zdravotnictví č. 12/79, podle níž při provozu oddělení musí být důsledně zachováno a prováděno opatření pro bezpečnost těch nemocných, u nichž lze důvodně předpokládat, že by pro svůj zdravotní stav mohly ohrozit bezpečnost vlastní či okolí. Porušení povinnosti podle ust. § 421 odst. 1 obč. zák. může vyplývat i z porušení ustanovení § 415 obč. zák. a stačí tedy prokázat, že si zdravotnické zařízení nepočínalo podle konkrétních podmínek natolik bedlivě, aby nebyla způsobena škoda na zdraví. Navrhla zrušení rozsudků soudů obou stupňů a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Podle ustanovení části dvanácté, hlavy I, bodu 17. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, se dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (1. 1. 2001) nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2000).

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení, zastoupeným advokátem ve smyslu § 241 odst. 1 o.s.ř., přezkoumal rozsudek odvolacího soudu podle § 242 odst. 3 o.s.ř. a dospěl k závěru, že dovolání, které je přípustné podle § 239 odst. 1 o.s.ř., není opodstatněné.

Dovolání proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu je podle ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř. přípustné, jestliže odvolací soud svým výrokem vyslovil přípustnost dovolání, a to s argumentem o zásadním významu právní stránky rozhodnutí. Takto založená přípustnost dovolání úzce souvisí s vymezením dovolacího důvodu, jímž je z povahy věci důvod podle § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř., tj. že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Účelem dovolání podle ustanovení § 239 odst. 1 o.s.ř. je umožnit posouzení právních otázek obecného významu (nikoli však jedinečných skutkových okolností vlastních individuálnímu případu) v případech shodného právního posouzení soudy obou stupňů, ve kterých by jinak dovolání přípustné nebylo (srov. § 238 odst. 1 o.s.ř.).

V dané věci je přípustnost dovolání založena toliko výrokem odvolacího soudu, neboť nejde o žádný z případů přípustnosti podle ustanovení § 238 o. s. ř. Dovolání je proto - kromě okolností uvedených v §

237 odst. 1 o.s.ř. (§ 241 odst. 3 písm. a/ o.s.ř.), příp. § 241 odst. 3 písm. b/ o.s.ř., přípustné pouze z důvodu podle § 241 odst. 3 písm. d/ o.s.ř., a to v rozsahu té právní otázky, pro jejíž řešení bylo připuštěno.

Nesprávné právní posouzení věci, které lze uplatnit jako důvod dovolání (§ 241 odst. 3 písm. d/ o.s.ř.), může spočívat v tom, že dovolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

V posuzovaném případě z obsahu dovolání (z vylíčení důvodů dovolání) vyplývá, že žalobkyně nepovažuje za správný závěr odvolacího soudu o tom, že tvrzené porušení povinnosti žalované nebylo prokázáno, a nesouhlasí se skutkovými zjištěními, z nichž rozsudek odvolacího soudu vychází. Podstatou jejích námitek je nesouhlas s tím, jak byl na základě provedených důkazů zjištěn skutkový stav. Pokud odůvodňuje své dovolání tím, že je nesprávný závěr soudu, že její tvrzení nebyla v řízení prokázána, a v této souvislosti poukazuje na provedené důkazy (některé části výpovědi svědků a listinné důkazy) a namítá, že odvolací soud provedené důkazy nesprávně hodnotil, je jednoznačné, že nejde o námitku nesprávného řešení otázky právní, pro níž bylo dovolání připuštěno, nýbrž o námitku týkající se skutkových zjištění, která byla podkladem pro právní posouzení věci, tedy o dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. c) o. s. ř. Z hlediska tohoto dovolacího důvodu nelze správnost rozsudku odvolacího soudu přezkoumat, neboť ve vztahu k námitce, že rozsudek odvolacího soudu vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování, není v tomto směru dovolání z hlediska ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř. přípustné, což se týká nejen jejích námitek proti způsobu hodnocení důkazů provedeného soudu obou stupňů ale i jejího návrhu na provedení dalšího dokazování.

Po právní stránce soudy obou stupňů správně posuzovaly uplatněný nárok podle občanského zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 1991 - dále jen obč. zák. (ust. § 868, věta za středníkem zákona č. [509/1991](#) Sb.). Pokud jde o otázku výkladu a aplikace ust. § 415 obč. zák. na daný skutkový stav, je třeba dovolatelce přisvědčit v tom, že i porušení tzv. prevenční povinnosti ve smyslu ustanovení § 415 obč. zák. je porušením právní povinnosti podle ust. § 421 odst. 1 obč. zák. Předpokladem vzniku odpovědnosti za škodu je - kromě protiprávního úkonu - existence škody a příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním a vznikem škody. Zavinění se předpokládá, za podmínek ust. § 421 odst. 3 obč. zák. se lze odpovědnosti zprostit. O vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem protiprávního úkonu. Byla-li příčinou vzniku škody jiná skutečnost, odpovědnost za škodu nenastává.

Porušením právní povinnosti je míněn objektivně vzniklý rozpor mezi tím, jak fyzická či právnická osoba skutečně jednala či opomenula jednat, a tím, jak jednat měla, aby dostála svým povinnostem. Vedle porušení povinnosti zákonné a smluvní zákon zakládá obecnou povinnost (tzv. generální prevence) v ustanovení § 415 obč. zák., ukládající každému počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví a na majetku ani k neoprávněnému majetkovému prospěchu na úkor společnosti nebo jednotlivce.

Za stavu, kdy bylo prokázáno, že v průběhu porodu, který probíhal bez komplikací, byla žalobkyně v předepsaných intervalech sledována na porodním lůžku, byla jí řádně poskytnuta péče a postup ošetřujících lékařů a sester byl po celou dobu lege artis, a za situace, že nepřetržitá přítomnost

ošetřujícího personálu u rodičky již od samého počátku porodu není žádným právním předpisem stanovena, bylo by možno usuzovat na porušení povinnosti vyplývající z § 415 obč. zákoníku, pokud zde existovaly konkrétní okolnosti, které v daném případě vyžadovaly provedení určitých opatření k zamezení či snížení možnosti způsobení újmy na zdraví rodičky či dítěte. Jestliže se obvykle u rodičky (která navíc není prvorodičkou), ležící na porodním lůžku se zavedenou infuzí běžně nepředpokládá, že by bez pokynu lékaře lůžko před porodem opustila, a nepředpokládá se ani její volný pohyb po porodním sálu, pak namítanou nepřítomnost ošetřujícího personálu po dobu 15 minut mezi jednotlivými kontrolami plodu v první době porodní nelze považovat za zanedbání prevenční povinnosti, vedoucí k poškození zdraví žalobkyně pádem z okna. Existence tvrzených dalších důvodů, které právě v konkrétním případě měly vést ošetřující personál na porodním sále k nepřetržitému dohledu nad žalobkyní či k jiným zvláštním opatřením, způsobilým zabránit jí v přístupu k oknu a ve skoku z něj, popř. zabránit jí provést jiný nepředvídatelný čin, se ze skutkových zjištění soudů obou stupňů nepodávají. Žalobkyně jednala náhle v tzv. kvalitativní poruše vědomí, ač jinak byla zcela duševně zdráva. Ať už šlo o její stížnosti na silné porodní bolesti, které však byly infuzí tlumeny, či o její špatný psychický stav v důsledku neurovnaných rodinných poměrů, z výsledků řízení nevyplývá nějaké mimořádné chování žalobkyně při porodu, pro něž by bylo možno objektivně očekávat od personálu na porodním sále, že předem rozpozná možnost vzniku takové poruchy u žalobkyně a z toho plynoucí nebezpečí způsobení si újmy na zdraví. Odvolacímu soudu nelze proto vytýkat nesprávné právní posouzení věci podle § 415 a 421 obč. zák. či nesprávný výklad těchto ustanovení.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska dovolacího důvodu podle § 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř. správný, a proto dovolací soud dovolání žalobkyně zamítl (§ 243b odst. 1 o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vyhoštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)